

Oikealla Ukko ennen, vasemmalla Ukko nyt. Paljon on kyyneliä virrannut, jotta linnunsielu on päässyt pakoon piikkilankapesästään.

Runoilija Ukko Kärkkäinen kuvaa sielun kerroksia

Onnellinen Ukko

Ukko Kärkkäinen tuntee elämän rajapinnat. Hän on tuijottanut syvintä mustuutta silmiin välillä uhoten, toisinaan antaen sen talloa kasvoilleen. Nyt hän on onnellinen.

Ukko Kärkkäinen luokse ei mennä piipahtamaan. Laukaan Valkolaan ajetaan hitaasti, mäntyjä myötäillen ja viritetään mieli oikealle taajuudelle. Jos myöhästyy ja pyytää anteeksi, saa vastaukseksi halauksen.

Sitten katsotaan silmiin niin syvälle, että

Universumin keinu

◆ Ukon tuvassa on huovalla vuorattu riippumatto. Se on universumin keinu. Jos tämän pesän siirtää linnunradan alle ja katselee kyllin kauan, vetää välillä kuusenoksasta vauhtia, voi nähdä, kuinka maailmankaikkeus keikahtaa ja tähdet lähtevät lento.

sisäinen lapsi heittää kuperkeikkaa. Rummutetaan, itketään ja nauretaan, kun taustalla Kemijoki myllertää elämäntarinaa.

Lopuksi saa ratuleipää, niin ohutta, että se tuntuu sormissa perhosen siiveltä. Vaan miten käy perhoselle, jos se ei saa itse murtaa koteloaan?

Sieluni on palannut kotiin

Ukko Kärkkäinen sitoo kämmenistään pesän. Hän hengittää hetken ja aloittaa sitten: *Tam-mikuisen hiljainen saari. Tuuli nietostanut lunta, tuonut selän yli tullessaan. Kuutamoi-nen pakkaneen kyselee puilta ikää: avalee*

Maailmaa ja ihmistä tulee katsoa ruusunpunaisten lasien läpi, rakkauden ja empatian kautta.

KUKA?

Ukko Kärkkäinen

- Ikä: 60 v
- Syntymäpaikka: Keminmaa
- Asuinpaikka: Laukaa
- Työ: Runoilija, selviytymistari-noiden kertoja
- Harrastukset: Oleminen, tuvanuunin lämmitys, lintujen ruokinta, luontokuvaus, yrtit ja sienet, kirjoittaminen ja lukeminen.
- Perhe: Rakas taiteilijapuo-liso, kymmenen ihanaa lasta, kuusi ilosta kuplivaa lastenlasta, upeat miniät ja vävyt. Lap-suuteni perheessä oli minulla isosisko ja isovelji. Isän ensimmäisestä liitosta sodan aikana syntyneet kaksi veljeä ja sisko asuivat Kiuruvedellä ja me isän toinen perhe Rovaniemellä.
- Elämän motto: Pilikkiä kannat-taa, vaikkei saiskaan.

– Kolme kertaa voimat saivat kulua aivan loppuun, ennen kuin uskalsin antaa sielulleni periksi.

oksien kohmettuneita käsiä, ja rantoja pitkin tekee yksinäinen kettu janaa.

Joku voisi erehtyä luulemaan, että *Helisee rannat* olisi luontoruno, mutta se on tarina ihmisyydestä, voimasta, sielun kaipuusta. Runo paukkuu, vinkuu ja raakkuu. Se käy henkitorissaan ja herää taas hilpeään kau- ➤

Työhuoneen aarrearkku kätkee sisäänsä runoja liki kolmen vuosikymmenen ajalta.

Sukupolvelta toiselle

*Tämä taakka,
sukupolvelta toiselle säilytetty,
siirretty, harteille...*

*Kuka jaksaa kantaa isiensä kodittomuutta?
Tunteiden evakot vielä etsivät poltettuja ikoneita.
Sielunsa savuavat rauniot he juovat muistonsa unohdukseen.
Missä tangossa liehuisi vapauden lippu?*

Kuka kertoisi sodan päättäneen jo sukupolvien sitten?

*Lapsi katsoo ihmeissään isänsä syviin uurteisiin,
elämän painamiin huolten jälkiin.*

*Antakaa meille sanoja kertoa,
tuokaa sivellin maalata kaikki se tuska,
lahjoittakaa surun sävelet!*

*Itkua tämä ja menneet polvet ovat sieluihinsa kätkeneet.
Tulkaa kyyneleet...*

Virratkaa tämä kuiva erämaa puutarhaksi.

*Ja kaikki unelmien linnut,
laulakaa,*

rakentakaa pesänne meidän vihreille oksillemme.

Ukko Kärkkäinen
Omistettu Pirjo Siltalalle

neuteen. Niin kuin me ihmiset.

Niin kuin Ukkokin. Hän tuntee elämän rajapinnat. Hän on tuijottanut syvintä mustuutta silmiin välillä uhoten, toisinaan antaen sen talloa kasvoilleen.

– Minä menin rikki jo kohdussa, mutta nyt olen onnellinen. Minun sieluni on palannut kotiin, hän lähes kuiskaa ja pitää kädessään piikkilankaan käärittyä nukkea.

Sellaisena hän itsensä koki vuosikymmenet, mutta ei enää. Kun sydämessä on tietäjän voimat, linnunsieluin herkkyyks ja särkyneen isän taakka, ei ole voinut elää rimpuilematta. Vaan niin kauan kuin Kemijoessa virtaa vettä, virtaa myös Ukossa totuutta ja kauneudenkaipuuta.

Linnunrataterapiaa riippumatossa

Kemijoki kasvatti Ukon. Tai Paavoksi häntä vielä silloin kutsuttiin, mutta Ukko hän on oikeasti ollut aina. Keminmaassa, Vallitussaessa, sananjalkojen katveessa, siinä kohdassa, missä joki ja meri suutelevat toisiaan, hän opetteli itseään.

Hän oli kuolla väkivaltaisesti kaksi kertaa jo ennen ensiaskelaitaan. Kävelemään opettelua on ollut sittemmin koko elämä, henkisesti ainakin.

Sitä kaikkea on vähän hankala pukea sanoiksi. Siihen liittyy niin paljon tuskaa, häpeää, sodan jälkiä, vanhempien rikkinäisyyttä ja hukassa olemista. Ja tavallaan, arvaattekos, niillä sanoilla ei ole enää niin

Elämän kartalla koristeltu rumpu resonoi Ukon käsissä voimakkaan maadoittavasti.

– Suru on valtavan hieno asia, se raivaa tietä valoon ja rakkauteen päin.

paljon väliä. Tarina valosta on kiinnostavampi kuin miehestä, joka kynti läpi pelon ja tuskan pellon kuolemankaipuu kaverinaan. Siitä puhuminen ei ole kyllin arvokasta. Sitä paitsi se tarina on halpamaisen helppo ymmärtää väärin.

Ukon tuvassa on huovalla vuorattu riippumatto. Se on universumin keino. Jos tämän pesän siirtää linnunradan alle ja katselee kyllin kauan, vetää välillä kuusenoksasta vauhtia, voi nähdä, kuinka maailmankaikkeus keikahtaa ja tähdet lähtevät lentoon. Puhutaan mieluummin siitä; puhutaan siitä, kuinka Ukosta tuli onnellinen!

– Jos askaa kaivaa, niin askaa löytää. Jos kultaa kaivaa, niin kultaa löytää, runoilija väläyttää varmistukseksi.

Sanat kantavat murheiden yli

Arkkua vartioivat kiviset patsaat. Sen sisällä on kymmeniä, ehkä satoja viikkoja. Sanoja, sanoja, tuhansittain runoja. Kai 17000, niin Ukko uskoo. Valtava vuo kyyneleitä ja niin kepeää naurua, tuulen pyyhkäisyä pohjavillassa.

Ukko alkoi kirjoittaa 1990-luvun taitteessa, kun hänen tyttärensä sairastui syöpään. Raskaan tilanteen aiheuttamien tunteiden purkamisen oli tärkeää, mutta sanat saattelivatkin syvemmälle kuin Ukko oli odottanut.

Runoa vain alkoi tulla, säkeitä virrata sormien läpi sellaisella voimalla, että toisinaan on ollut hankala pysyä mukana. Kahden ihmisen luovuus; Ukko tietää, että sellainen ➤

Leivän läpi loistaa valoa.
Kuva: Ukko Kärkkäinen

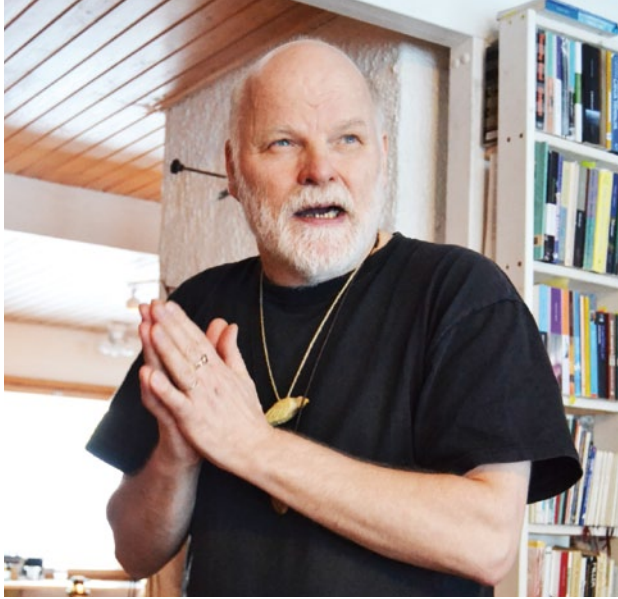
Ukon ratuleipä

♦ Riihiruista ja lisäksi karkeaa tavallista ruisjauhoa. Tavan ruisjauhot myös käy. Auringonkukan- ja seesaminsiemeniä sekä pellavan siemenrouhetta. Mukaan hienoksi jauhattua kuivattua nokkosta. Otetaan reilusti timjamia ja/ tai rosmariinia. Viime kerralla laitoin molempia. Hienonnetaan huumareissa mausteet pölynohueksi. Ruususuolaa litralle vajaa ruokalusikallinen.

Tehdään helposti uunipellille levitettävä taikina. Annetaan taikinan olla rauhassa tunnin ajan. Sitten otetaan pelti ja laitetaan ruskeaa

leivinpaperia. Valkoiseen tarttuu leipä kiinni. Levitetään päälle ohut kerros auringonkukansiemeniä.

Paistetaan tuvanuunissa tai tavan uunissa (275 astetta). Kun leipä on kuorettunut, vaan ei palanut, otetaan pelti uunista ja laitetaan toinen pellillinen uuniin paistumaan. Sillä aikaa kaadetaan kuorettunut leipä leivinpaperille ja aletaan reunasta veitsellä varovasti rapsutellen irrottamaan ylä- ja alapuolta toisistaan. Nämä puoliskot vielä paistetaan uudestaan ihanan rapeiksi. Ja ei muuta kuin aitoa voita päälle!

Kun Ukko lausuu runojaan, sanat kumpuavat sydäimestä ja jokainen ele saattaa syvemmälle sielun kerroksiin.

Metsän huilu

Kokonainen elämä heräsi yhdellä kertaa, tuli ajatuksista raskaaksi. Ja kun synnyttämisen aika oli, ei kukaan jaksanut kantaa sanoista painavaa lasta.

*Joku raahasi,
pudotti hankeen.
Tiesivät,
tunsivat,
roudassa olleet.
Lämmin valui kyynelinä,
lumi katosi humauten
ja lapsi lauloi lintuna.*

*Vanhus sen kuuli,
nousi penkiltä
ja varovasti kulkien pysähtyi puun juurelle,
josta voima virtasi höyhenistä pehmeään pesään.
Aamuun syntynyt kuunteli illan puhetta,
niin lempeää
ja vanhus itki ja puu ja pesä.
Sydän lapselle kuulunut oli liikkumatta hiljaa.
On kirjoitettava jäädäkseen henkiin,
on annettava sanojen uida kaikki pohjan mustat.*

*Kuolema huuhtoo itseään koskessa,
antaa ja ottaa,
ottaa ja antaa...
Kuinka pieni onkaan elämä,
niin syvälle kaivautunut.
Tunnistan maahan jääneet!*

*Sitä kautta tulin vedetyksi halki päivien yön taivasta vasten.
Raastaa nähdä särkyneen sielunsa jäljet syvissä uurteissa.
Rakkauten hakkuuaukion keskelle oli kätkeyty,
silmitä suojaan elämäni pituinen matka.
Sieltä sielun siivet veivät pois minusta,
tästä näkyvästä.*

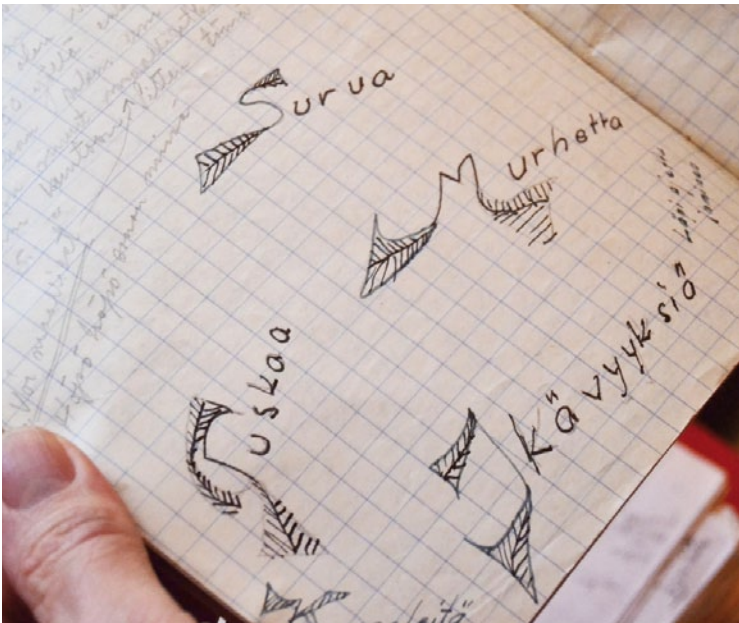
*Mistä löydän elämäni?
Kuka valmistaa minuun paikan havinan palata?
Rajani särkyneet,
kuoreni hajonneet,
kaikki seinäni menneet säpäleiksi!
Nyt!
Kuuletko?
Nyt se soi!*

*Jostain kaukaa kantautuu metsän huilu,
ja vaikka olen kuin kuollut,
on jokin minussa vielä elossa,
kirjoittaa maalaten itseään näkyväksi.*

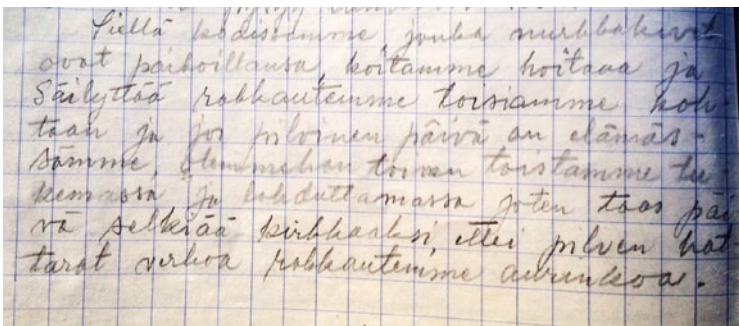
Ukko Kärkkäinen

Kustaa-nukkekin tietää, että sydämen haavoja on hankalin parantaa.

Ukko Kärkkäisen isä sai sodassa kranaatinsirpaleen päähänsä, eikä enää koskaan palannut entiselleen.

Isän muistiinpanoista löytyy lohdullisiakin sanoja. Kuva: Ukko Kärkkäinen

Elävä tuli, elementtien läheisyys ja luonto ovat Ukon elämän kantavia voimia.

hänellä on. Kaksoisveli antoi omansa Ukolle kohdussa, syntymälahjaksi, kun ei itse voinutkaan saapua tähän maailmaan. Äidin voimakas tahto, isän herkkyyys, valtava palo, nekin Ukolle annettiin. ja sitten häntä riepo-teltiin niin rajusti, että sielu lensi sirpaleina ympäri maailmaa. Niitä palasia on kerätty kasaan pitkään ja hartaasti.

Taiteiljajavaimo on rakastanut silloinkin, kun masennus on imaissut syvimpään suon-silmään. Sydämessään Ukko tietää, että hän valitsi tällä kertaa tällaisen elämän oppiak-seen rakkauden merkityksen. Mutta ai että, kuinka kipeää välillä on käynyt.

Suru virtaa kohti rakkautta

Vuosikymmenten saatossa rationaalisesta vuoritekniikosta on kasvanut rahaton runoilija.

– Merkillistä kyllä, niin oli tapahduttava, jotta voisin eheytyä. Kolme kertaa voimat saivat kulua aivan loppuun, ennen kuin us-kalsin antaa sielulleni periksi, Ukko toteaa.

Ja kuinka mutkattomasti hän nyt poimii-kaan rummun käteensä ja paukuttaa elämään hoitavaa rytmiä! Rummunkalvoon on rakas vävy-poika piirtänyt elämän kartan, josta en-simmäisen version teki isälleen taiteilijaty-tär. Kapulassa roikkuu tunnelukkojen avaimia.

– Surutyötä, sitä tämä maa tarvitsee! Suru on valtavan hieno asia, se raivaa tietä valoon ja rakkauteen päin! Koskaan en ole nähnyt, että suru virtaisi vihaan.

Ja Ukko on nähnyt suruja. Hän toimi kym-menen vuotta hyvinvointikouluttajana ja tutki masennuksesta selviytymistä yliopistollisis-sakin hankkeissa. Koulutuksissa on revitty sanomalehtiä, piirretty fläppitaulut puhki vihaa ja huudettu tyhjyyden tuskaa. Ukon si-säinen pako käsillä omia elämäntraumoja on saattanut auttamaan myös muita tunteiden kohtaamisessa ja niiden hyväksymisessä.

– Olen opiskellut valtavasti psykologiaa ymmärtääkseni ihmistä. Perinteiset terapiat eivät ole kuitenkaan auttaneet minua yhtä hyvin kuin erilaiset energiahoidot.

Postmaterialistinen tieto avaa mahdollisuuksia

Ukko on kokeillut erilaisia keskustelutera-pioita vuosikymmenten ajan, käynyt läpi satoja tunteja psykodraamaa, testannut ke-

hoterapioita, hypnoosia, rentoutustekniikoita, matkamenetelmää ja jopa alkuperäisheimojen traditioihin perustuvaa rituaalitätskentelyä. Paljon on opittu, tärkeimpänä kenties se, että jokaisen on käytävä oma prosessinsa läpi itse. Toista ihmistä ei voi parantaa.

– Hoitajan ja hoidettavan tulisi olla kuin kumppanuussuhteessa, ihmisyyden kautta vertaisia. Jos perhosen kotelon preparoi auki, perhonen ei koskaan lennä kunnolla. Vaan jos se saa murtaa kotelonsa omalla voimallaan, siivet aukeavat kauniina ja voimakkaina!

Aivotutkimuksessa Ukkoa kiinnostaa paitsi perinteinen lähestymistapa, myös postmaterialistinen tiedesuuntaus. Hän hy-kertelee innoissaan puhuessaan NDE- ja rein-karnaatiotutkimuksista, kvanttifysiikasta ja siitä, kuinka tietoisuus ei ehkä sijaitsisikaan aivoissa.

Tietoisuus on energiaa, rinnakkaiset to-dellisuudet ovat mahdollisuuksia. Käytän-nössä ihan kaikki on mahdollista, kun vain luovutaan egon luomasta yksilöllisyyden harhasta ja rajoittavan raskaista vanhoista maailmankuvista ja ihmiskäsityksistä.

Ruusunpunaiset lasit silmille

Mutta miten se sitten tapahtuu? Ukko pukee mustat aurinkolasit nenälleen ja huokaa.

– Tällä paradigmalla maailma tuhoutuu. Nämä kovat ja kylmät lasit on uskallettava riisua ja pukea tilalle nämä.

Hän kaivaa salkusta ruusunpunaiset lasit, sydämenmuotoiset ja asettaa ne silmilleen.

Hymy pyrkii väkisin niin katsojan kuin katselijan kasvoille. Rakkauden kautta, rak-kauden läpi, niin meidän pitäisi maailmaa ja toisiamme katsoa! Ei piiloutua keinoitekoisten rakennelmien taakse.

Tunteet ja luovuus tulee päästää liki ja uskaltaa kohdata toisemme energian ja valon kantajina, voiman välittäjinä. Totuus, kau-neus, terveys, onnellisuus, ja valo – niiden tulisi olla elämän kantavia aatteita, jotka ovat läsnä jokaisessa valinnassa!

– Olen etsinyt keinoja kuvata sielun ker-roksia runoissani ja videotaitteessani. Enää en kykene tekemään mitään, ellei ilo kupli siinä mukana. Minun tehtäväni on lopultakin olla sanoilla parantaja, runoilija hymyilee ja aura hänen ympärillään liekehtii. □

Teksti ja kuvat: Kaisa-Liisa Ikonen

Ukko Kärkkäinen on työstänyt elämänsä traumoja monipuolisesti taiteen keinoin. Tällä hetkellä häntä puhuttelee kirjoittamisen lisäksi videotaide.

Ukko on työstänyt itselleen tärkeistä symboleista kivi- ja luukoruja.